

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
КеАҚ «Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ»

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
НАО «ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА»

MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
NJSC «L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY»

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТА КҮНІНЕ АРНАЛҒАН
«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТАСЫ:
ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ ЖӘНЕ ҚАРЖЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ»
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯСЫ**

**МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ,
«НАЦИОНАЛЬНАЯ ВАЛЮТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН:
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ И ФИНАНСОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ»
ПОСВЯЩЕННАЯ ДНЮ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE,
«NATIONAL CURRENCY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN:
ECONOMIC GROWTH AND FINANCIAL TECHNOLOGIES»
DEDICATED TO THE DAY OF THE NATIONAL CURRENCY
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**

13 ҚАРАША, 2024 АСТАНА

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА**

**MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY**

**«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ
ВАЛЮТАСЫ: ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ ЖӘНЕ
ҚАРЖЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ»**

**Қазақстан Республиканың ұлттық валюта күніне арналған
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ЖИНАҒЫ**

13 қараша 2024 жыл

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

**Международной научно-практической конференции,
«НАЦИОНАЛЬНАЯ ВАЛЮТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН:
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ И ФИНАНСОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ»
посвященной дню Национальной валюты Республики Казахстан
13 ноября 2024 год**

COLLECTION OF MATERIALS

**International scientific and practical conference,
«NATIONAL CURRENCY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN:
ECONOMIC GROWTH AND FINANCIAL TECHNOLOGIES»
dedicated to the Day of the National Currency of the Republic of Kazakhstan
November 13, 2024**

ASTANA, 2024

УДК 336.743 (574)
ББК 65262.6 (5Қаз)
Ж 14

«Қазақстан Республикасының Ұлттық валютасы: экономикалық өсу және қаржы технологиялары» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы = Международная научно-практическая конференция «Национальная валюта Республики Казахстан: экономический рост и финансовые технологии» = International scientific and practical conference «National currency of the Republic of Kazakhstan: economic growth and financial technologies» - Астана: – 688 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-7697-82-2

Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы күніне арналған "Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы: экономикалық өсу және қаржы технологиялары" тақырыбындағы халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағында жас ғалымдар, докторанттар, магистранттар мен студенттер өткізген өзекті және проблемалық мәселелер бойынша авторлық зерттеулердің нәтижелері ұсынылған. Басылым студенттерге, магистранттарға, докторанттарға, сондай-ақ қазіргі ғылымның өзекті мәселелерімен айналысатын оқырмандардың кең ауқымына арналған.

В сборнике материалов международной научно-практической конференции, посвященный дню национальной валюты Республики Казахстан на тему «НАЦИОНАЛЬНАЯ ВАЛЮТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН: ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ И ФИНАНСОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ» представлены результаты авторских исследований по актуальным и проблемным вопросам, проведенных молодыми учеными, докторантами, магистрантами и студентами. Издание предназначено для студентов, магистрантов, докторантов, а также для широкого круга читателей, занимающихся актуальными проблемами современной науки.

The collection of materials from the international scientific and practical conference dedicated to the Day of the National Currency of the Republic of Kazakhstan on the topic "NATIONAL CURRENCY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN: ECONOMIC GROWTH AND FINANCIAL TECHNOLOGIES" presents the results of the author's research on current and problematic issues conducted by young scientists, doctoral students, master's students and students. The publication is intended for students, master's students, doctoral students, as well as for a wide range of readers involved in current issues of modern science.

УДК 336.743 (574)
ББК 65262.6 (5Қаз)

ISBN978-601-7697-82-2

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2024

УДК 336.743 (574)
ББК 65262.6 (5Қаз)
Ж 14

Рецензенттер:

Алина Г.Б. - ҚР БҒМ БҒСБК қауымдастырылған профессоры, Esil University мекемесінің «Бизнес және басқару» факультетінің деканы

Мажитов Д.М. – экономика ғылымдарының кандидаты, «Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» КЕАҚ профессоры

Редакциялық алқа:

Жағыпарова А.О. – экономика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Экономика факультетінің деканы, Астана қ.

Мақыш С.Б. – экономика ғылымның докторы, профессор, Esil университетінің бірінші проректоры – академиялық мәселелер жөніндегі проректор, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ диссертациялық кеңесінің төрағасы, Астана қ.

Бұлақбай Ж.М. – экономика ғылымдарының кандидаты., доцент, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі, Астана қ.

Майдырова А.Б. – экономика ғылымның докторы, профессор, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Экономика және кәсіпкерлік» кафедрасының меңгерушісі, Астана қ

Сембиева Л.М. – экономика ғылымның докторы, профессор, ЕҰУ «Мемлекеттік аудит» кафедрасының меңгерушісі. Л.Н.Гумилева, Астана қ.

Аманова Г.Д. - экономика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Есеп және талдау» кафедрасының меңгерушісі. Л.Н.Гумилева, Астана қ.

Муталиева Л.М. – экономика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Туризм» кафедрасының меңгерушісі. Л.Н.Гумилева, Астана қ.

Мухияева Д.М. –Phd докторы қауымдастырылған профессоры, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Менеджмент» кафедрасының меңгерушісі. Л.Н.Гумилева, Астана қ.

ISBN 978-601-7697-82-2

«Қазақстан Республикасының Ұлттық валютасы: экономикалық өсу және қаржы технологиялары» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының еңбектер жинағы. – Астана: "Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті"КЕАҚ, 2024. – 699

Сборник трудов международной научно-практической конференции «Национальная валюта Республики Казахстан: экономический рост и финансовые технологии» . – Астана: НАО «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева», 2024. – 699

Works of the International scientific and practical conference «National currency of the Republic of Kazakhstan: economic growth and financial technologies» . – Astana: NAO "L.N. Gumilyov Eurasian National University", 2024. – 699

ISBN 978-601-7697-82-2

УДК 336.743 (574)
ББК 65262.6 (5Қаз)

© "Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті"КЕАҚ, 2024
© НАО «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева», 2024
© NAO "L.N. Gumilyov Eurasian National University", 2024

2022-2024 жылдарға арналған даму жоспарының іске асырылуы туралы есеп.
<https://www.gov.kz/memleket/entities/ardfm/press/article/details/114343?lang=kk>

2. Базель комитетінің ресми ақпараттық сайтындағы «Тиімді бантік қадағалаудың қағидалары. https://www.bis.org/basel_framework/standard/BCP.htm?tldate=20241101

ӘОЖ 336.648

КӘСІПОРЫННЫҢ КАПИТАЛЫНЫҢ МӘНІ ЖӘНЕ ОҢТАЙЛАНДЫРУДЫҢ ӘДІСТЕРІ

Бұлақбай А.Ж., Мақыш С.Б.

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана қ.,

Қазақстан Республикасы,

E-mail: aiganym.bulakbay@gmail.com

Аңдатпа. Капитал құрылымы-меншікті капитал мен қарыз капиталының арақатынасын сипаттайтын кәсіпорынның қаржылық жағдайын бағалаудың маңызды көрсеткіштерінің бірі. Капитал құрылымын қалыптастыру компаниялардың қаржылық менеджменті қызметінің маңызды аспектілерінің бірі болып табылады. Капитал құрылымын оңтайландыру саясаты ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді қаржылық тұрақтылыққа әсер етеді, қаржыландыру көздерін олардың басымдығы мен құны бойынша саралауға мүмкіндік береді. Капитал құрылымын басқару меншікті және қарыз қаражаттарының арақатынасын құрудан тұрады, онда көздерге қызмет көрсету бойынша қаржылық шығындар азаяды және Компанияның нарықтық құны максималды болады. Бұл мақалада кәсіпорын капиталының мәні және оңтайландыру түрлері және әдістері берілген.

Кілт сөздер: кәсіпорынның капиталы, капитал құрылымы, қаржыландыру көздерінің ерекшеліктері, капитал құрылымын оңтайландыру әдістері, модельдері.

Аннотация. Структура капитала— это один из важнейших показателей оценки финансового состояния предприятия, характеризующий соотношение суммы собственного и заемного используемого капитала. Формирование структуры капитала является одним из существенных аспектов деятельности финансового менеджмента компаний. Политика в области оптимизации структуры капитала влияет как на долгосрочную, так и на краткосрочную финансовую устойчивость, позволяет ранжировать источники финансирования по их приоритетности и стоимости. Управление структурой капитала заключается в создании такого соотношения собственных и заемных средств, при котором минимизируются финансовые издержки по обслуживанию источников, а рыночная стоимость компании становится максимальной. В данной статье представлены сущность капитала предприятия, виды и методы оптимизации.

Ключевые слова: капитал предприятия, структура капитала, особенности источников финансирования, методы, модели оптимизации структуры капитала.

Annotation. Capital structure is a key indicator of a company's financial health, reflecting the ratio of equity to debt capital. Forming an optimal capital structure is essential for financial management. Capital structure policies impact both long-term and short-term financial stability, allowing for the prioritization of funding sources by cost and importance. Effective capital structure management aims to balance equity and debt in a way that minimizes financing costs while maximizing the company's market value. This article explores the essence of enterprise capital, its types, and optimization methods.

Keywords: capital of the enterprise, capital structure, features of sources of financing, methods, models for optimizing the capital structure.

Кәсіпорынның қаржы ресурстарын қалыптастыру көзі капитал болып табылады. «Капитал» термині көп жақты термин бола келе, ол белгілі бір ресурстарды қалыптастырудың көзі ретінде саяси, экономикалық, қаржылық және т.б. сипаты ретінде қолданылады. Жалпы алғанда, капитал дегеніміз – ақшалай, материалдық және материалдық емес нысандардағы қаражаттың жалпы құны, ол кәсіпорынға пайда алып келетін активтерді қаржыландыру үшін қолданылады. Капитал сөзінің көптеген мағынасы бар. «Капитал - қаражаттардың ұзақ мерзімді көздері», деп санайды Есенгельдин Б.С. [1]. Сапарова Б.С. капиталға ұзақ мерзімді құралдар, нақтырақ есептеудің алгоритмін жатқызады [2].

Шетел экономистері «капитал» ұғымын әр түрлі түсіндірді. 1-кестеде осы ұғымның кейбір түсіндірмелері қарастырылған.

Кесте 1 - Әр түрлі шетел экономистерінің «капитал» ұғымына берген түсіндірмелері

Экономист	«Капитал» ұғымы
Дж. Б. Кларк	Өнімді құру мен табысты қалыптастыру процесіне капитал және еңбек қатысады. Еңбек өнімділігі факторларына негізделген бөлу тұжырымдамасы бойынша капиталға есептелетін пайыз капиталдың өсімімен анықталады және жалақы еңбектің соңғы өсімінің өнімімен анықталады".
Дж. М. Кейнс	Байлықты капиталға айналдырудың шарты – одан түскен кірістің пайыздық мөлшерлемеден асып кетуі (яғни нақты пайда алу.
И. Фишер	Капитал иесіне табыс әкелетін кез келген игілікті қамтиды; капитал кіріс ағынына айналатын қызметтер ағынын тудырады. Капитал-қазіргі уақытта бар байлық қоры.
Г. Беккер	Адами капитал - бұл қарапайым капитал сияқты, яғни кәсіпкерлік принциптері бойынша табыс алу үшін пайдаланылатын адамның білімі, дағдылары мен дағдыларының жинақталған қоры. Адами капиталға инвестициялар ретінде білім беру, тәжірибе жинақтау, денсаулық сақтау, географиялық ұтқырлық және т.б. қарастырылуы мүмкін.
П. Самуэльсон	Капитал-тауарлар мен қызметтердің көп мөлшерін өндіру мақсатында құрылған ұзақ мерзімді пайдаланылатын ресурс.
Ескерту: автормен [3] дереккөзі негізінде құрастырылған.	

Экономикадағы капиталдың рөлі оны маңызды экономикалық категория ретінде анықтайды. Капитал кәсіпорынның басқару объектісі болып табылады, ал басқарудың тиімділігі қаржы менеджерінің негізгі міндеттерінің бірі болып табылады.

Көбінесе «капитал» термині ретінде оның белгілі бір түрі түсініледі. 2-кестеде капиталдың жіктелуі берілген және негізгі түрлері қарастырылған.

Кәсіпорын капиталының белгілер бойынша жіктелуі: шаруашылық ұйымға қатысты, тікелей пайдалану мақсаттары бойынша, инвестиция түрлері бойынша, салым объектісі бойынша, экономикалық процесте пайдалану түрі, капиталды пайдалану сипаты, айналым процесінде болу формасы, қалыптасу көздері, материалдық құндылықтарға меншік құқығының қалыптасу түрлері [3].

«Капитал» қандай мақсатта енгізілетінін түсіну маңызды, сондықтан капиталдың негізгі функцияларын қарастыру қажет.

1. Кәсіпорынның қызметін бастау және қалыптастыру функциясы. Материалдық құндылықтар бөлігіндегі капитал кез-келген жаңадан құрылған шаруашылық субъектісінің қызметін бастау үшін қаржылық алаң болып табылады.

2. Кәсіпорынның контрагенттер алдындағы міндеттемелері бойынша қаржылық кепілдігінің функциясы. Жарғылық капитал нақты кәсіпорынмен шаруашылық қызметті жүзеге асыратын үшінші тұлғаларға кепілдіктер беру үшін қажет. Кәсіпорынның меншікті капиталының бір бөлігі неғұрлым жоғары болса, оның кредиторларының кәсіпорынның өз міндеттемелерін мәжбүрлеп орындауына кепілдігі соғұрлым жоғары болады, сәйкесінше осыған байланысты кәсіпорынға деген сенім артады және онымен өзара әрекеттесетін

кредиторлардың сенімі артады.

3. Қорғаныс функциясы кәсіпорынға қатысушылардың (оның иелерінің) мүдделерін қорғау рөлін атқарады. Кәсіпорынның меншікті капиталы неғұрлым жоғары болса, кәсіпорынның өзі соғұрлым тұрақтылыққа кепілдік алады. Сонымен қатар, кәсіпорынның ұзақ және қауіпті қызметі, сайып келгенде, капиталдың айтарлықтай төмендеуіне, кәсіпорынның қарыздарының өсуіне әкелуі мүмкін, бұл әдетте банкроттықпен және кәсіпорын қызметінің тоқтатылуымен аяқталады. Осылайша, кәсіпорынның капиталы неғұрлым жоғары болса, нарықтағы жағдай өзгерген жағдайда ол соғұрлым ұзақ жұмыс істей алады.

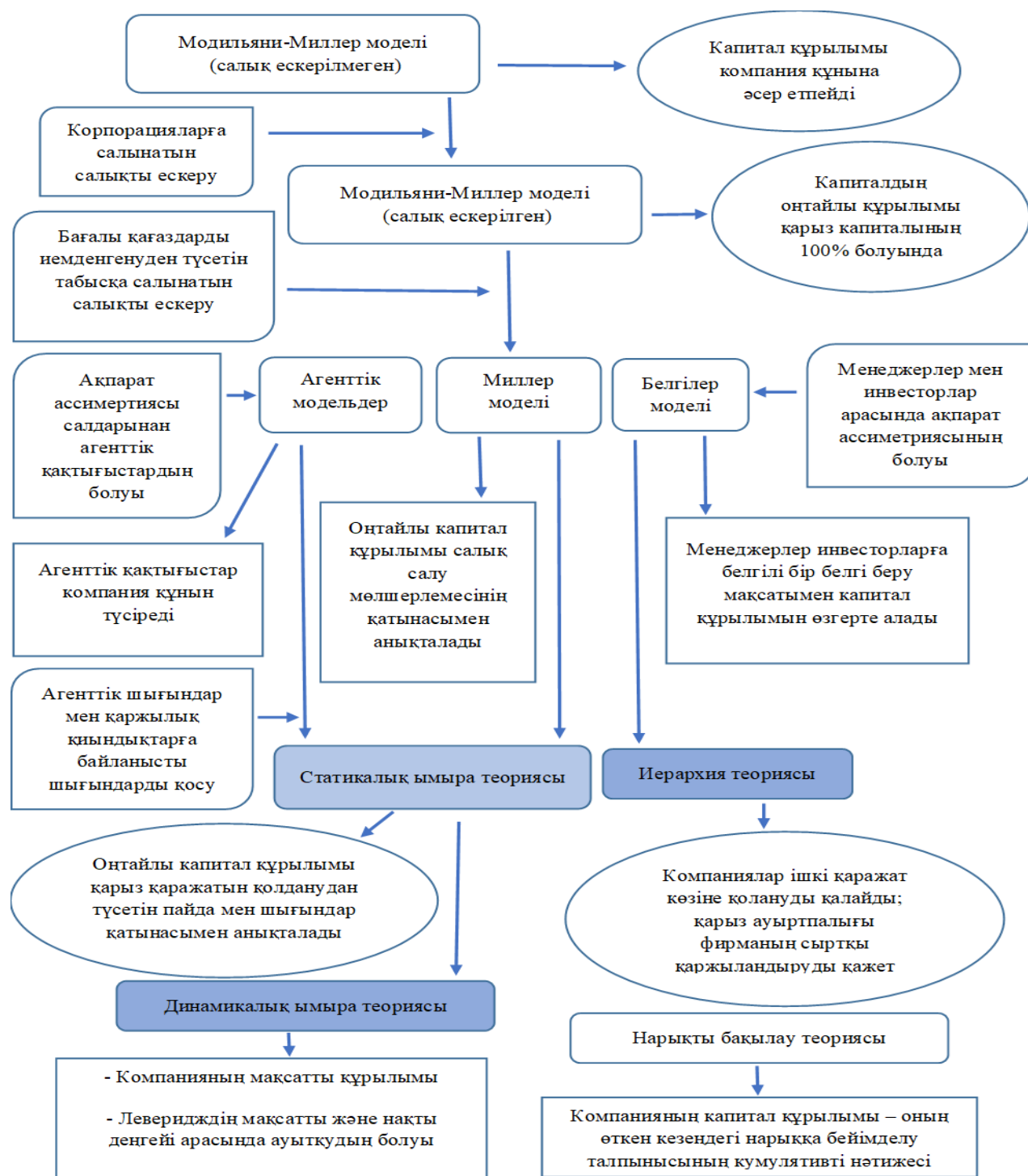
4. Қаржыландыру және өтімділікті қамтамасыз ету функциясы. Кәсіпорынның капиталына инвестициялар ақшалай түрде салынуы мүмкін. Қолма-қол ақшаны кәсіпорынның шаруашылық қызметінің барлық спектрін жүзеге асыру үшін пайдалануға болады, сонымен қатар кәсіпорынның несие берушілер алдындағы міндеттемелерін орындауға бағытталуы мүмкін, бұл фирманың өтімділігін және ұзақ мерзімді қаржыландыру әлеуетін арттырады.

5. Дивидендтерді есептеу және мүлікті бөлу үшін негіз. Кәсіпорын қызметі барысында алынған таза пайда (кәсіпорынның құрылтай құжаттарына сәйкес) Кәсіпорынға қатысушылар мен кәсіпорынның пайдасының бір бөлігін алуға құқығы бар адамдар арасында бөлінеді. Пайданы бөлу бұрын қол жеткізілген және кәсіпорынның жарғылық құжаттарында бекітілген ережелерге сәйкес жүзеге асырылады, әдетте кәсіпорынның әрбір қатысушысы пайданың бір бөлігін кәсіпорынның жарғылық капиталына қосқан үлесінің мөлшеріне пропорционалды алады. Сол сияқты, кәсіпорын таратылған жағдайда оның мүлкі қайтарылады.

6. Басқару және бақылау функциясы. Көптеген елдердің қолданыстағы заңнамасына сәйкес кәсіпорынға қатысушылар оны басқаруға қатысуға құқылы. Кәсіпорынды басқарудың негізгі ұйымдық мәселелерін әдетте ұйым қатысушыларының жиналысы немесе басқа ұқсас орган шешеді. Кәсіпорынға бастапқыда инвестицияланған қаражаттың үлкен үлесі бар қатысушы кәсіпорынның даму саясатын дербес анықтауға, қаржылық саясатты қалыптастыруға, қызметкерлердің негізгі позицияларға тағайындалуын бақылауға мүмкіндік алады.

Экономист ғалымдар компаниялардың капитал құрылымының құрамын әртүрлі санаттарға жіктейді, осыған орай өздерінің модельдерін ұсынылған.

Сонымен қатар, капиталдың оңтайлы құрылымын қалыптастыруға деген көзқарастардың әртүрлілігі макро және микро деңгейде үнемі өзгеріп отыратын экономикалық жағдайларға, инвесторлардың тәуекелге деген көзқарасына, басқару тұжырымдамаларының эволюциясына, сондай-ақ капитал құрылымын және оны оңтайландыру критерийлерін көрсететін көрсеткіштерге көзқарастарға объективті түрде байланысты. Соңғы жылдары кәсіпорындардың қызметінде кәсіпорын құнын құру және өсіру, оның ішінде қаржыландыру көздері мен капитал құрылымын қалыптастыру бойынша басқарушылық шешімдер қабылдау кезінде ескеру қажет белгісіздік шарттары күшейе түсті. Алайда капиталдың оңтайлы құрылымын қалыптастырудың қолданыстағы тәсілдері тәуекелдердің болуын ғана көрсетеді. Сондықтан оларды белгісіздік жағдайында қолдану кәсіпорынның капиталды тарту шарттарының өзгеруі, қаржылық міндеттемелеріне жауап беру қабілеті және тіпті менеджмент қабылдаған шешімдердің уәждемесі нәтижесінде құнның өсуіне бағытталған капитал құрылымын оңтайландыру саясатының тиімділігін айтарлықтай төмендетуі мүмкін. Меншікті капитал мен қарыз капиталы арасындағы бар айырмашылықтар (атап айтқанда, кәсіпорынды басқаруға қатысу құқығы, пайда мен мүліктің бір бөлігін алу, ақша ағыны, табыс салығы) оларға тән тәуекелдің әр түрлі деңгейін және сәйкесінше тарту құнын анықтайды, бұл «капитал құрылымы» ұғымының объективтілігін анықтайды.

Сурет 1 - Капитал құрылымы модельдері [4]

Дамушы қаржы нарықтарындағы капитал құрылымын көрсету үшін көбінесе екі көрсеткіш қолданылады: қаржылық левеждің, қарыз бен меншікті капиталдың барлық түрлерінің арақатынасы және қарыз бен меншікті капиталдың жиынтық мөлшеріндегі қарыз капиталының үлесі. Капиталдың оңтайлы құрылымын қалыптастыру мәселесі отандық және шетелдік экономистердің ғылыми еңбектерінде кеңінен көрініс тапты. Капиталдың оңтайлы құрылымын анықтауға арналған алғашқы теория Миллер-Модильяни теориясы болып саналады, ол қатаң алғышарттарға негізделген және кәсіпорынның құны оның капитал құрылымына тәуелді емес екенін дәлелдейді. Алайда, бірқатар алғышарттардың болуы осы модельді қолданудың шектеулі болуына әкеледі. Кейінгі теориялар мен модельдер (олардың негізгілері: стационарлық қатынас теориясы, асимметриялық ақпарат теориясы, агенттік

шығындар теориясы, стейкхолдер моделі, ақпараттық каскад теориясы) белгілі бір дәрежеде кәсіпорындар қызметінің нақты жағдайларын ескереді. Мысалы, иерархия теориясы нарықтың ақпараттық тиімсіздігі жағдайында капитал құрылымын қалыптастыру тәсілдерін анықтайды, ең алдымен ішкі қаржыландыру көздерін пайдалану қажеттілігін дәлелдейді, ал олар жеткіліксіз болған жағдайда Сыртқы қарыз алу арқылы қаржыландыруға басымдық береді. Нарық қатысушыларының мінез-құлқының қисынсыздығына негізделген ақпараттық каскад теориясына сәйкес оңтайлы капитал құрылымын таңдау сала көшбасшысы кәсіпорынның капитал құрылымын көшіру негізінде құрылады. Осылайша, қолданыстағы теориялар әр түрлі позициялардан оңтайлы капитал құрылымын қалыптастыру тәсілдерін қарастырады, алайда белгісіздік жағдайларының капитал көздерін таңдауға әсерін ескеруге мүмкіндік бермейді.

Оңтайлы капитал құрылымының критерийі ретінде ақша ағындарын дисконттау моделімен көрсетілген кәсіпорынның негізгі құнын максимизациялау қарастырылады. Капитал құрылымының меншікті капиталды тарту құнына әсерін бағалау, атап айтқанда, Р.Хамад моделі бойынша жүзеге асырылуы мүмкін. Бұл тәсілде кәсіпорынның борыштық жүктемесі қаржылық леввередж көрсеткішімен сипатталады.

Осылайша, нарықтық өткір бәсекелестік жағдайында бизнестің экономикалық мақсаттарын, қаржылық жағдайды тұрақтандыруға, оның табыстылығын арттыруға қол жеткізуге ықпал ететін кәсіпорынның қаржылық ресурстарын құзыретті басқаруды жүзеге асырудың шұғыл қажеттілігі туындайды.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Есенгельдин Б.С. Қаржылық менеджмент : оқулық / Б.С. Есенгельдин, Е.Т. Ақбаев; Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі. - Алматы : Дәуір, 2011. - 286, [2] б. - (ҚР Жоғары оқу орындарының қауымдастығы). - Библиогр.: б. 278-281. - ISBN 978-601-217-235-5.
2. Сапарова Б.С. Қаржы менеджменті : оқулық / Б.С. Сапарова. - Өнд., толықт. бас. - Алматы : Экономика, 2015. - 631, [1] б. : сур. - Загл. парал. angl. - Библиогр.: б. 615-621. - ISBN 978-601-225-273-6.
3. Нұрымов А.А. Қаржы менеджменті : оқулық / А.А. Нұрымов, Ж.М. Бұлақбай. - Алматы : Эверо, 2016. - 333, [1] б. - Библиогр.: б. 328-329. - ISBN 978-601-310-007-4.
4. [Deborah Lewis](#) Corporate Financial Management/ [Deborah Lewis](#) [Glen Arnold](#).// Pearson / 2019.
5. [Jack Alexander](#) // Financial Planning & Analysis and Performance Management // Wiley // 2018.

УДК(336.711)

ПЕРСПЕКТИВЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ОТБАСЫ БАНКА В УСЛОВИЯ ЦИФРОВИЗАЦИИ

Валияхметова К.А.,

*студентка 4 курса, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева
г. Астана, Республика Казахстан*

Научный руководитель: Ауезова К.Т. к.э.н., профессор

Андатпа. Мақалада 2024 жылға арналған Қазақстанның цифрлық трансформациясы контекстінде «Отбасы Банкінің» тұрақты даму перспективалары талданады. Банктің тұрақты өсуіне әсер ететін негізгі факторлар зерттеледі, соның ішінде: бизнес-модельге цифрлық технологияларды интеграциялау, операциялық процестердің тиімділігін арттыру, тұтынушылар тәжірибесін жақсарту, экологиялық жауапты тәжірибелерді дамыту және жаңа инновациялық қаржылық өнімдерді құру. Сондай-ақ мақалада «Отбасы Банкінің» тұрақты даму саясаты, оның мақсаттары мен қызметінің негізгі бағыттары қарастырылған.